

Szymon Staszak

Uniwersytet Szczeciński
e-mail: szymon445@onet.pl
ORCID: 0000-0003-2666-6225

Sprawozdanie z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Współczesny wymiar bezpieczeństwa finansowego państwa”

W dniach 4–5 kwietnia 2022 roku, na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego w Szczecinie odbyła się Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Współczesny wymiar bezpieczeństwa finansowego państwa”. Konferencja została zorganizowana przez Zespół Badawczy Prawa Finansowego US oraz Koło Naukowe Prawa Finansowego FiskUS.

Ze względu na niepewną sytuację pandemiczną zdecydowano o przeprowadzeniu sesji w hybrydowej formule. Prelegenci reprezentowali różne ośrodki akademickie, m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu. Łącznie w ciągu dwóch dni, podczas pięciu sesji plenarnych, wygłoszono 31 referatów. Konferencja była kolejnym przedsięwzięciem zainicjowanym przez studentów Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, członków KN FiskUS.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prodziekan ds. Ewaluacji WPiA US dr Wojciech Bożek, który powitał zaproszonych gości, prelegentów oraz uczestników. Jako kolejny głos zabrał prof. Zbigniew Ofiarski, który wskazał na doniosłość oraz trafność tematyki konferencji w kontekście aktualnych wydarzeń. Na koniec wszystkich zaproszonych gości i uczestników sesji naukowej powitała dr Ewa Kowalewska, kierownik Zespołu Badawczego Prawa Finansowego na WPiA US pełniąca jednocześnie funkcję opiekuna Koła Naukowego FiskUS.

Gościem specjalnym pierwszego dnia konferencji była sędzia Anna Sokołowska – wiceprezes Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie, która wygłosiła wykład inauguracyjny – *Bezpieczeństwo finansowe państwa w kontekście funkcjonującego systemu podatkowego i jego zadań*. W swoim wystąpieniu zwróciła uwagę na doniosłość, jaką w zakresie bezpieczeństwa finansowego państwa pełni system podatkowy oraz wskazała kierunek zmian legislacyjnych, które mają na celu przyczynienie się do wzmożonej ochrony bezpieczeństwa finansowego państwa, między innymi przez nadanie nowych uprawnień organom administracji skarbowej. Referat wygłoszony przez sędzię Sokołowską wzbudził

zainteresowanie audytorium i wywołał ożywioną, merytoryczną dyskusję odnoszącą się do zaprezentowanych tez. Stał się także asumptem do dalszych rozważań dotyczących współczesnego wymiaru bezpieczeństwa finansowego państwa, w szczególności kwestii – czym aktualnie jest bezpieczeństwo, a także sposobów w jaki jest ono realizowane.

Po krótkiej przerwie pierwszy referat – *Bezpieczeństwo sektora bankowego jako wartość konstytucyjna* – wygłosił dr Kamil Dąbrowski (WPiA Uniwersytet Szczeciński). W swoim wystąpieniu zaprezentował rozważania na temat tego, czy bezpieczeństwo sektora bankowego może być postrzegane jako jedna z wartości konstytucyjnych. Dr Kamil Dąbrowski odwołał się także do orzecznictwa państw członkowskich Unii Europejskiej, gdyż omawiany temat stał się już kanwą orzeczeń, w szczególności przy umowach zawieranych pomiędzy bankami a konsumentami.

Następny referat – *Bezpieczeństwo finansowe państwa a gwarancje ochrony praw podatnika* wygłosiła dr Agnieszka Franczak (Instytut Prawa Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie). Prelegentka zwróciła uwagę na zagadnienia dotyczące podstawowych praw przysługujących podatnikowi, zestawiając je z zagadnieniem bezpieczeństwa finansowego państwa. Po wysłuchaniu wykładu inauguracyjnego oraz dwóch referatów wprowadzających uczestnicy udali się na przerwę, po której rozpoczęto pierwszą sesję konferencji naukowej.

Moderatorem pierwszej sesji została dr Ewa Kowalewska, w jej ramach wygłoszono łącznie 5 wystąpień o różnorodnej tematyce. Pierwszy referat – *Gwarancje i poręczenia jako forma zabezpieczenia wykonania zobowiązania podatkowego* wygłosił dr Łukasz Pajor (WPiA Uniwersytet Łódzki), przedstawiając zagadnienie udzielanych przez odpowiednie organy państwa gwarancji i poręczeń oraz ich wpływu na realizację istniejącego zobowiązania podatkowego. Kolejne wystąpienie także było powiązane z zadaniami organów skarbowych – „*Wojownicy*” *Krajowej Administracji Skarbowej*, zostało wygłoszone przez dr. Ireneusza Nowaka (WPiA Uniwersytet Łódzki). Referat ten został poświęcony zaprezentowaniu struktury, kadry oraz roli utworzonego 1 marca 2017 roku nowego organu administracji skarbowej i celnej. Trzeci referat w tej sesji – *Wpływ pandemii SARS-COV 2 na stabilność finansów publicznych* przedstawił mgr Tomasz Gwóźdź (WPiA Uniwersytet Śląski), który, opierając się na zebranych danych statystycznych oraz dokumentach, przedstawił skalę wydatków poniesionych przez Skarb Państwa oraz inne instytucje w związku z pandemią, a także negatywny wpływ pandemii na finanse publiczne (między innymi znaczny wzrost zadłużenia sektora finansów publicznych). Kolejny, czwarty referat wygłosił mgr Jeremiasz Kalus (Szkoła Doktorska Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach). Tytuł wystąpienia brzmiał – *Schematy podatkowe MDR – narzędzie zabezpieczające interesy fiskalne państwa, czy mechanizm inwigilacji podatkowej*. Poruszona w referacie tematyka dotyczyła obowiązujących od kilku lat regulacji unijnych, które nakładają na część podmiotów obowiązek udostępnienia na żądanie kompetentnych instytucji stosowanych schematów podatkowych. W referacie podjęto próbę oceny, czy regulacje unijne stanowią narzędzie do zapewnienia ochrony interesów fiskalnych państwa, czy też może umożliwiają nadmierną ingerencję w sferę podatnika. Ostatni referat w pierwszej części sesji – *Udzielanie zaliczek wykonawcy robót budowlanych a możliwość naruszenia dyscypliny finansów publicznych* – wygłosił Jakub Kusia (WPiA Uniwersytet Warszawski). Prelegent poruszył tematykę ze styku prawa zamówień publicznych i dyscypliny finansów publicznych.

Pierwsza część konferencji zakończyła się ożywioną dyskusją, po której uczestnicy oraz obecni słuchacze mogli udać się na przerwę kawową

Moderatorem drugiej sesji plenarnej, podczas której prelegenci łączyli się online, była dr hab. Katarzyna Święch-Kujawska prof. US. Łącznie wygłoszono sześć referatów. Pierwszy – *Prawne granice wydatków publicznych* – przedstawił dr hab. Przemysław Pesta (WPAiE Uniwersytet Wrocławski), który podjął tematykę przede wszystkim granic wydatkowania środków publicznych w rozumieniu ustawy o finansach publicznych. Drugi z prelegentów, dr Miłosz Kłowskiak (WPiA Uniwersytet Warszawski), w swoim wystąpieniu – *Kontrola podatkowa a bezpieczeństwo finansowe* – skupił się na zagadnieniu przeprowadzanych przez organy podatkowe kontroli podatkowych oraz ich wpływu na bezpieczeństwo podatkowe. Trzeci referat wygłosiła dr Małgorzata Cilak (WPiA Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) na temat – *Wydatkowe reguły budżetowe jako element bezpieczeństwa finansów publicznych*. Prelegentka szczególną uwagę zwróciła na regulacje ustawy o finansach publicznych odnoszące się do zasad wydatkowania środków publicznych zgodnie z ustawą budżetową. Następnie uczestnicy konferencji mogli wysłuchać referatu przygotowanego przez mgr. Piotra Gajewskiego (Szkola Doktorska Nauk Humanistycznych i Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego) – *Konflikt między bezpieczeństwem fiskalnym państwa a zasadą dogodności opodatkowania na przykładzie definicji spółki nieruchomościowej*. W swoim wystąpieniu, na przykładzie „spółki nieruchomościowej”, przedstawił relację pomiędzy zasadą dogodności opodatkowania a bezpieczeństwem fiskalnym, odwołując się również do orzecznictwa sądów administracyjnych. Kolejne wystąpienie – *Zwalczanie unikania opodatkowania w kontekście pozorności: między bezpieczeństwem finansowym państwa a pewnością sytuacji prawnej podatnika* – przygotowane przez dr. Jarosława Olesiaka (WPiA Uniwersytet Łódzki) dotyczyło zagadnień praktyki organów podatkowych oraz sądów w kwestii oceny pozorności danych czynności prawnych. Ostatni referat pierwszego dnia konferencji – *Nadzór nad rynkiem finansowym jako fundament bezpieczeństwa finansowego państwa. Regulacje ustrojowe, bezpieczniki, próba reformy* – wygłosił mgr Marcin Bubicz (Szkola Doktorska Nauk Społecznych Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Wystąpienie poświęcone zostało roli, jaką na rynku finansowym pełni Komisja Nadzoru Finansowego.

W drugim dniu konferencji odbyły się również dwie sesje plenarne. Moderatorem pierwszej, podczas której wygłoszono 5 referatów, była dr Agnieszka Franczak. Wystąpienia w tej części rozpoczął mgr Jarosław Jezierski (Nowoczesne Zarządzanie Biznesem), wygłaszając referat – *Ochrona Bankowego Funduszu Gwarancyjnego*, na temat roli Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, w szczególności w zakresie ochrony środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych. Następnie referat wygłosiła dr Dominika Skoczyła (WPiA Uniwersytet Szczeciński). Dotyczył on zagadnienia *Cyberbezpieczeństwo sektora bankowego i infrastruktury rynków finansowych*. Prelegentka zwróciła uwagę na zagadnienie cyberzagrożeń, które mogłyby spowodować całkowite wstrzymanie pracy z informatyzowanego już sektora bankowego, a w konsekwencji wywołać znaczne straty po stronie wszystkich uczestników rynku. Trzecie wystąpienie podczas tej sesji, referat dr. Piotra Buławy (Wyższa Szkoła Techniczna w Krakowie) dotyczył zagadnienia – *Zarolnienie działki budowlanej – koszt przyszłości*. Prelegent zwrócił uwagę na zmiany stanu prawnego, przedstawił

przebieg procesu, a także pozytywne skutki, jakie w przyszłości mogłyby wynikać ze zmiany nieużytkowanych działek budowlanych na działki rolne. Następny referat – *Wpływ zasad nadzoru właścicielskiego w spółkach z udziałem Skarbu Państwa na bezpieczeństwo finansowe państwa* wygłosił mgr. Jakub Marchewka (Szkoła Doktorska Uniwersytetu Szczecińskiego). W swoim wystąpieniu przedstawił zagadnienie wpływu realizacji uprawnień w sferze dominium przy spółkach kapitałowych, w których udziałowcem jest Skarb Państwa, na bezpieczeństwo finansowe państwa, wskazał także przykłady realizacji tych uprawnień w niektórych spółkach kapitałowych. Ostatni referat w tej sesji plenarnej – *Przymusowa restrukturyzacja jako forma bezpieczeństwa finansowego. Analiza wybranych przypadków* – wygłosili Wiktor Gnych-Pietrzak oraz Szymon Okrój (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński). W swoim wystąpieniu odnieśli się do regulacji prawnych dotyczących zagadnienia przymusowej restrukturyzacji banków oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych, zgodnie z ustawą o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Jako przykład przedstawili historię jednej z trzech przymusowych restrukturyzacji banków. Po tym wystąpieniu otwarto dyskusję, która była merytorycznym podsumowaniem tej części konferencji.

Ostatnią sesję plenarną, której moderatorem był dr Wojciech Bożek, otworzyło wystąpienie dr. Pawła Mańczyka (WPiA Uniwersytet Szczeciński) – *Podatkowe źródła dochodów gmin jako element ich zabezpieczenia finansowego*. Referat dotyczył źródeł podatkowych dochodów gmin, w szczególności podatków i opłat lokalnych, a także wpływu zmiany wysokości stawki podatku PIT na sytuację finansową gmin, która jest częściowym dysponentem wpłacanego przez podatników podatku dochodowego od osób fizycznych. Następnie swój referat – wygłosił Bartosz Namieciński (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński). W wystąpieniu tym zwrócono uwagę na problem, jakim jest możliwość niepodjęcia uchwały w sprawie absolutorium przez radę gminy. Celem odpowiedzi na tak sformułowany problem przedstawiono orzecznictwo sądów, poglądy doktryny, stanowiska różnych Regionalnych Izb Obrachunkowych oraz dokonano porównania przepisów ustawy o samorządzie gminnym z przepisami ustaw o samorządzie powiatowym oraz wojewódzkim. W dalszej części sesji Michał Ostrowski (WPAiE Uniwersytet Wrocławski) zaprezentował swój referat – *Co zostało z zasady jedności formalnej budżetu państwa? Finanse publiczne poza kontrolą parlamentu w dobie kryzysu*, którego tematyka związana była z finansami publicznymi w dobie pandemii, a także regulacjami zawartymi w licznych tarczach antycovidowych, które istotnie zmieniały dotychczasowe reguły wydatkowania środków publicznych. Ostatnią prelegentką podczas tej części konferencji była mgr Marta Mikuszevska (WPAiE Uniwersytet Wrocławski). Wygłosiła referat na temat – *Upadłość jako zagrożenie w zachowaniu bezpieczeństwa finansowego państwa*. Po tym wystąpieniu odbyła się dyskusja, a sformułowane wnioski były jednocześnie podsumowaniem wszystkich wystąpień w tej sesji plenarnej.

Sesję w drugim dniu konferencji otworzyła mgr Dominika Trzeszczoń (WPiA Uniwersytet Szczeciński), która objęła funkcję moderatora. W tej części wystąpiło sześciu prelegentów. Jako pierwszy wystąpił Szymon Pokrywka (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński), który wygłosił referat – *Wykrywanie przestępstw skarbowych*. Przedstawił w nim uprawnienia organów skarbowych do prowadzenia czynności, których celem jest wykrywanie

przestępstw skarbowych. Omówił także uprawnienia operacyjne tych organów, w tym do prowadzenia stałej kontroli korespondencji oraz rozmów telefonicznych, a także mniej ingerujące w prywatność uprawnienia organów, jak np. żądanie złożenia wyjaśnień czy wydania dokumentacji finansowej. Następnie referat swój – *Finanse publiczne w stanie wojennym* wygłosił Kacper Paszyński (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński). Główną problematyką poruszoną w tym wystąpieniu były kwestie ustawy budżetowej oraz wykonywania budżetu państwa w jednym z trzech konstytucyjnych stanów nadzwyczajnych, w szczególności, gdy realizacja ustawy budżetowej napotyka istotne trudności w związku z wprowadzeniem stanu wojennego. Kolejny referat wygłosił Szymon Staszak (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński), który w referacie – *Bezpieczeństwo finansowe państwa a złota akcja Skarbu Państwa*, poruszył problematykę złotej akcji, która na mocy ustawy przysługuje ministrowi właściwemu ds. Aktywów Państwowych w niektórych spółkach, które posiadają w swoich aktywach mienie zakwalifikowane jako infrastrukturę krytyczną. Kolejne wystąpienie w sesji poświęcone było problematyce deficytu budżetowego oraz procedur ostrożnościowych oraz sanacyjnych. Kwestię tę omówiły Zofia Niedźwiecka oraz Izabela Sambor (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński) w swoim referacie – *Poziom deficytu budżetowego i struktura zadłużenia państwa – wpływ na bezpieczeństwo finansowe*. Jako przedostatni w tej części sesji głos zabrał Wiktor Strączyński (KN FiskUS WPiA Uniwersytet Szczeciński). W wystąpieniu – *Równowaga budżetowa w dobie pandemii COVID-19* odniósł się do zagadnienia wpływu pandemii na zaburzenie równowagi budżetowej, która zgodnie z postulatami doktryny oraz ekonomistów powinna niemalże zawsze występować i przejawiać się w wyrównaniu zysków budżetu państwa z ponoszonymi wydatkami. Jako ostatnie z referatem – *Wpływ czynników zewnętrznych na stabilność i bezpieczeństwo systemu finansowego* wystąpiły Kornelia Sarnacka oraz Katarzyna Rytwińska. Zwróciły uwagę na mechanizm stabilności systemu finansowego, przedstawiły także przykłady niezależnych od woli uczestników rynku czynników, które mogą istotnie wpłynąć na cały system finansowy państwa.

W tym miejscu należy wskazać, że wystąpienia wszystkich prelegentów cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem, potwierdzeniem czego były burzliwe dyskusje na zakończenie każdej sesji plenarnej. Zainteresowanie tematyką konferencji było tak znaczne i wielokierunkowe, że organizatorzy zapowiedzieli powzięcie starań, aby opublikować tom pokonferencyjny.

CYTOWANIE

Szymon Staszak, *Sprawozdanie z ogólnopolskiej konferencji naukowej „Współczesny wymiar bezpieczeństwa finansowego państwa”*, *Studia Administracyjne* 2(16)/2022, 77–81, DOI: 10.18276/sa.2022.16-07.